

Dr hab. Grzegorz Sibiga, prof. INP PAN
Zakład Prawa Administracyjnego
Instytut Nauk Prawnych
Polska Akademia Nauk

Warszawa, 28.10.2021 r.

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Aleksandry Pyki
pt. „Prawna ochrony danych osobowych w publicznych szkołach i przedszkolach”
(Lublin 2021, ss.322 wraz z wykazami)

I.

Rozprawa doktorska Pani magister Aleksandry Pyki dotyczy szczególnego - ze względów podmiotowych i przedmiotowych - zagadnienia publicznoprawnej ochrony danych osobowych w publicznych szkołach i przedszkolach. Tak sformułowany temat rozprawy doktorskiej Pani Aleksandry Pyki jest ważny i aktualny, istotny zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym. Stosowanie do przetwarzania danych osobowych w tych jednostkach przepisów rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (dalej: RODO) nakłada się na przepisy prawa krajowego, które regulują przetwarzanie i ochronę danych osobowych lub co najmniej mają wpływ na takie przetwarzanie. Mamy zatem do czynienia z całą mozaiką przepisów prawa, które należy wziąć pod uwagę ustalając prawa i obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych. Wybór tematu rozprawy zasługuje na akceptację właśnie ze względu na odniesienie tych złożonych relacji przepisów prawa do ważnego społecznie i indywidualnie obszaru edukacji oraz zadań publicznych z nim związanych. Już w tym miejscu recenzji trzeba podkreślić, że w sumie w rozprawie analizie poddano aż 101 aktów normatywnych, przy czym znaczącą większość z nich można zaliczyć do szeroko

rozumianego prawa oświatowego. Pokazuje to skalę wyzwań stojącym przed badaczem w tym obszarze.

Słusznie zwraca uwagę Doktorantka na wzajemne stosunki różnych przepisów prawa i w tezie rozprawy doktorskiej odnosi się do znaczenia dostosowania krajowych przepisów prawa oświatowego do przepisów RODO, które – jej zdaniem - w aktualnym stanie prawnym w pełni nie występuje (str. 15). Elementem nowatorskim pracy jest natomiast przedstawienie (*prezentacja*) postulatów zmian w przepisach prawa krajowego w związku ze stosowaniem RODO (art. 16). W ten sposób sformułowany został więc obszar badawczy, który obejmuje stosowanie do określonych rodzajów przetwarzanych danych osobowych przepisów RODO wraz z uzupełniającymi przepisami krajowymi, których rola pozostaje jednak istotna dla końcowego ustalenia zasad ochrony danych osobowych, czyli obowiązków przetwarzających oraz praw osób, których dane dotyczą. Taki układ przepisów jest tym bardziej istotny, gdy chodzi o dane osobowe uczniów i wychowanków (przede wszystkim dzieci) w procesach opieki i edukacji realizowanych przez przedszkola i szkoły, a to ze względu nie tylko na potrzebę ochrony danych najmłodszych, ale także z powodu znaczenia społecznego i indywidualnego tych procesów, jak również rolę państwa, które powinno mieć na nie wpływ. Co oczywiste, wszystkie powyższe czynniki również oddziałują na sferę przetwarzania danych osobowych.

Dla tak ujętego obszaru badawczego w pracy zastosowano - co uzasadnione - metodę dogmatyczno-prawną, a pomocniczo historyczno-prawną w celu przedstawienia stanu prawnego przed rozpoczęciem stosowania RODO, gdy podstawową rolę pełniły przede wszystkim przepisy krajowe. Pomimo że Doktorantka nie wspomina o tym we wstępie również w pewnym wąskim zakresie przeprowadza badanie empiryczne stosowanych w szkołach ankiet dla uczniów, które służą do ewaluacji programów wychowawczo-profilaktycznych (str. 184 i n.).

Jednak we wstępie do rozprawy szerzej uzasadnione mogło być zawężenie obszaru badawczego tylko do publicznych szkół oraz publicznych przedszkoli. Doktorantka zamyka powyższą kwestię tylko w jednym zdaniu: „Podjęcie tematu prawnej ochrony danych osobowych w szkołach i przedszkolach wiąże się z analizą stosunkowo obszernego zagadnienia, stąd też zasadnym było jego ograniczenie wyłącznie do szkół i przedszkoli publicznych” (str. 16). Tymczasem na system oświaty składają się placówki zarówno publiczne jak i niepubliczne, a w znacznej części problemy ochrony danych osobowych ich dotyczące są wspólne. Przedstawiony we wstępie argument nie powinien zatem znacząco wpłynąć na zwiększenie obszerności analizy, gdy odnosiła się ona także do niepublicznych

jednostek (szkoły, przedszkola). Co więcej, w mojej ocenie to właśnie status publicznej szkoły czy publicznego przedszkola, wyznaczony statusem ich założyciela, powoduje rozszerzenie prawnych zadań (względem placówek niepublicznych), a zatem również powiększenie sfery przetwarzania danych osobowych. Placówki publiczne podlegają bowiem szerszemu zakresowi zadań oświatowych. Przykładami takich zadań, zresztą omówionymi w rozprawie, są: rekrutacja do szkół i przedszkoli oraz weryfikacja realizacji obowiązku szkolnego. Z pewnością poszerza to obszar wymagający analizy. Z lektury dalszej części pracy wynika, że Doktorantka zauważa specyfikę zadań publicznych szkół (przedszkoli), które w dużym zakresie odróżniają także zachodzące w nich procesy przetwarzania danych osobowych w stosunku do placówek niepublicznych. W znacznej części omówione w rozprawie zagadnienia koncentrują się właśnie wokół tych specyficznych zadań publicznych. Dlatego też za uzasadnione uważam zawężenie obszaru badawczego do publicznych szkół i publicznych przedszkoli, chociaż czynię to z innych przyczyn niż wprost wskazane przez Doktorantkę we wstępie.

II.

Rozprawa zawiera się na 322 stronach (łącznie z wykazami); została ona podzielona na „Wstęp” i „Zakończenie”, pięć rozdziałów, a te dodatkowo na punkty i podpunkty. Układ pracy jest logiczny i ma swoje konsekwencje dla przeprowadzonego wywodu. Treść pracy odpowiada zakresowi wyznaczonemu w jej tytule, a treść poszczególnych rozdziałów odzwierciedla zakresy wskazane w ich tytułach.

W pierwszym, wprowadzającym do problematyki, rozdziale zostały przedstawione akty normatywne stanowiące podstawy prawne przetwarzania danych osobowych oraz główne rozwiązania uregulowane w RODO, które mają znaczenie dla szczegółowych problemów przetwarzania danych osobowych w publicznych szkołach i przedszkolach przeanalizowanych w dalszych rozdziałach rozprawy. Do tych głównych rozwiązań Doktorantka zaliczyła: podstawowe pojęcia z zakresu ochrony danych osobowych, podstawowe zasady dotyczące przetwarzania danych osobowych oraz przesłanki dopuszczalności przetwarzania danych osobowych. W kolejnych czterech rozdziałach (od II. do V.) doktorantka przechodzi do konkretnych problemów ochrony danych osobowych w publicznych szkołach i przedszkolach. Każdy z rozdziałów od II. do IV. dotyczy wyodrębnionego zagadnienia przetwarzania i ochrony danych osobowych: przyjmowania kandydatów do szkół (przedszkoli), ewidencjonowania spełnienia obowiązków (szkolnego i wychowania przedszkolnego) oraz zatrudnienia w szkole i w przedszkolu. Z kolei rozdział V.

odnosi się do dalszych siedmiu szczegółowych zagadnień przetwarzania danych osobowych w publicznej szkole (publicznym przedszkolu), poczynając od monitoringu wizyjnego, a kończąc na przetwarzaniu danych biometrycznych w tych placówkach.

Wybór szczegółowych tematów dotyczących przetwarzania danych osobowych w publicznych szkołach (przedszkolach) zasługuje w pełni na aprobatę. Doktorantka przedstawiła główne, specyficzne dla szkół (przedszkoli) zagadnienia przetwarzania i ochrony danych osobowych (np. rekrutację dzieci, czy dokumentowanie przebiegu nauczania), ale również te najistotniejsze i najbardziej aktualne, chociażby związane z nauczaniem podczas epidemii (zdalne kształcenie), czy stałym rozwojem zastosowania w szkołach nowoczesnych technik i technologii komunikowaniem się i przetwarzania informacji (np. filtrowanie internetu, przetwarzanie danych biometrycznych, monitoring wizyjny).

Pewne zastrzeżenia można natomiast zgłosić do treści pierwszego rozdziału pracy, gdy chodzi o wybór rozwiązań zawartych w RODO. Doktorantka poza kluczowymi pojęciami ograniczyła się do przedstawienia dwóch grup zasad zawartych w RODO: podstawowych zasad przetwarzania danych osobowych (art. 5 RODO) oraz przesłanek dopuszczalności przetwarzania danych osobowych (art. 6, art. 9-10 RODO). Jednocześnie zrezygnowała chociażby z naszkicowania w tej części rozprawy pozostałych zasad ochrony danych osobowych zawartych w RODO, pomimo że w dalszych częściach pracy dotyczących specyficznych zagadnień przetwarzania i ochrony danych osobowych w szkołach (przedszkolach) odnosi się ona także do tych zasad. Powoduje to konsekwencje dla sposobu przeprowadzanej analizy w rozdziałach od II. do V. Jeżeli w tych „szczegółowych rozdziałach” analiza dotyczy kwestii dotyczących podstaw prawnych przetwarzania danych osobowych (przesłanek dopuszczalności), czy spełniania podstawowych zasad przetwarzania danych osobowych to Doktorantka sprawnie odnosi wcześniej w rozdziale I. przedstawione rozwiązanie z RODO do specyfiki zadań oświatowych, czy to uregulowanych w przepisach prawa krajowego, czy to wynikających z praktyki funkcjonowania szkoły (przedszkola). Np. rozpoczynając analizę podstaw prawnych przetwarzania danych osobowych w rekrutacji kandydatów do przedszkoli i szkół Doktorantka od razu jest w stanie odnieść to do uprzednio wyjaśnionych przesłanek dopuszczalności z RODO (str. 73). Natomiast, gdy omawiany szczegółowy temat dotyczy stosowania tych przepisów RODO, które wcześniej nie zostały przedstawione w części ogólnej rozprawy to powoduje to potrzebę wyjaśnienia dopiero w tym miejscu istoty rozwiązania z RODO, aby następnie odnieść go do określonej kwestii z działalności szkoły (przedszkola). Sposób przeprowadzania analizy w rozprawie jest zatem niejednolity i może powodować pewne trudności w lekturze pracy, szczególnie przez osoby

nie specjalizujące się w prawie ochrony danych osobowych. Dodatkowo tylko skrótowo (niejako „przy okazji”) przybliży się samo rozwiązanie przyjęte w RODO. Przykładowo w części dotyczącej zdalnego nauczania (str. 188 i n.) Autorka porusza problem usług informatycznych służących do takiej edukacji, z których stosowaniem wiąże się transfer danych osobowych do państw spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Taki transfer powoduje zaistnienie obowiązków określonych w art. 44-50 RODO. Ponieważ obowiązki transferowe nie zostały przedstawione, czy nawet zasygnalizowane, w pierwszym rozdziale dotyczącym zagadnień ogólnych ochrony danych osobowych to analizę szczegółowego zagadnienia zdalnego nauczania Autorka rozpoczyna od skrótowego przedstawienia generalnych wymagań RODO w zakresie transferów międzynarodowych. Podobne uwagi można zgłosić do poruszanych w rozprawie zagadnień uregulowanych w RODO: obowiązków informacyjnych wobec osoby, której dane dotyczą (art.13-14) oraz bezpieczeństwa technicznego i organizacyjnego danych osobowych. Do pewnego stopnia Doktorantkę broni to, że w rozprawie przede wszystkim porusza się wokół problemów podstaw prawnych przetwarzania danych osobowych oraz generalnych zasad przetwarzania danych osobowych, a te zostały właściwie wyjaśnione w pierwszym, wprowadzającym rozdziale pracy.

Przechodząc do szczegółowej oceny poszczególnych części rozprawy to uzasadnione jest rozpoczęcie pracy od wskazania głównych aktów normatywnych stanowiących podstawę przetwarzania i ochrony danych osobowych w publicznych szkołach i przedszkolach. Jak już wcześniej wspomniałem zasady ochrony danych osobowych dla określonego rodzaju działalności ustalane są na podstawie całej mozaiki aktów (głównego i uzupełniających) i dlatego tak ważne pozostaje na początku uporządkowanie tej materii. W tym przypadku Doktorantka w pełni prawidłowo wskazuje te akty, które mają kluczowe znaczenie dla obszaru objętego analizą, chociaż w dalszej części rozprawy (w ramach wyjaśniania szczegółowych kwestii) uzupełnia wykaz o dalsze akty.

W kolejnej części rozdziału pierwszego przedstawiono podstawowe rozwiązania z RODO potrzebne dla analizy dalszych zagadnień. Doktorantka ze znanostw problematyki odnosi główne pojęcia unormowane w RODO, wpływające na zakres przedmiotowy i podmiotowy stosowania tego aktu, do działalności szkół i przedszkoli. Powyższe dotyczy pojęć: danych osobowych, ich przetwarzania, zbioru danych oraz administratora. Równie wysoko należy ocenić przedstawienia podstawowych zasad przetwarzania danych („zasad ogólnych ochrony danych”) oraz podstaw dopuszczalności przetwarzania danych, ponieważ nastąpiło to w sposób syntetyczny i oddające istotę prawnego rozwiązania. Tym bardziej

należy żałować, że w tym rozdziale wprowadzającym nie naszkicowano innych zasad określonych w RODO, do których odnosi się Doktorantka w dalszych, szczegółowych częściach swojej rozprawy (obowiązki informacyjne wobec osób, których dane dotyczą, przekazywanie danych osobowych do państw trzecich, czy bezpieczeństwo danych osobowych).

W rozdziale drugim analizie poddano przetwarzanie danych osobowych w procesach rekrutacji do publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół. Doktorantka niezwykle precyzyjnie klasyfikuje zagadnienia związane z przetwarzaniem danych osobowych w tych czynnościach. Istotne znaczenie przyznaje kryteriom naboru, ponieważ konsekwencją jest gromadzenie danych osobowych pozwalających na weryfikację tychże kryteriów. Na szczególne uznanie zasługuje przeprowadzone przez Doktorantkę badanie kryteriów wprowadzonych przez organy prowadzące przedszkola. Zebrano i analizie poddano osiemdziesiąt uchwał jednostek samorządu terytorialnego z każdego z szesnastu województw, czego wynikiem były wnioski dotyczące przede wszystkim zakresu danych osobowych gromadzonych w rekrutacjach. Szczególnie ważny jest problem dopuszczalności wprowadzania w niektórych uchwałach kryterium poddania dziecka obowiązkowym szczepieniom ochronnym. Należy zgodzić się z Autorką, że do ustanawiania takiego kryterium niewystarczające jest ustawowe upoważnienie zawarte w obecnie obowiązującej ustawie – Prawo oświatowe, które nakazuje organom założycielskim jedynie kierować się „realizacją potrzeb dziecka i jego rodziny (...) oraz lokalnych potrzeb społecznych”. Dlatego też przetwarzanie szczególnej kategorii danych na temat zaszczepienia jako danej dotyczącej stanu zdrowia, o której mowa w art. 9 ust.1 w zw. z art. 4 pkt 15) RODO, w wykonaniu uchwały organu założycielskiego należy uznać za sprzeczne z podstawowymi zasadami przetwarzania danych osobowych określonymi w art. 5 ust.1 lit. a)-c) RODO (zgodność z prawem, rzetelność, przejrzystość, ograniczenie celu i minimalizacja danych).

Kolejny rozdział dotyczący ewidencjonowania spełniania obowiązków szkolnego i wychowania przedszkolnego w pełni pokazał zalety Doktorantki w zakresie porządkowania trudnej problematyki. Z pewnością bowiem pracowitości i dyscypliny wymagał zmuszony proces klasyfikowania niezwykle rozbudowanych i licznych przepisów regulujących powyższe zagadnienia. Autorka pozytywnie zaliczyła to zadanie, ponieważ przedstawiła kompleksowy obraz przetwarzania danych w ramach działalności dokumentacyjnej szkoły (przedszkola) i odniosła go do zasad ochrony danych osobowych. Po raz kolejny w rozprawie przeprowadza badanie, tym razem programów profilaktyczno-badawczych wybranych szkół. Badaniu podlegały ankiety dla uczniów w wybranych szkołach, co służy analizie zakresu

danych osobowych gromadzonych przez szkoły w celu opracowania programów wychowawczo-profilaktycznego.

W rozdziale czwartym podjęto się analizy przetwarzania danych innej kategorii osób fizycznych – nauczycieli w publicznych placówkach. W sporym zakresie zasady przetwarzania danych osobowych nauczycieli są zbieżne z zasadami odnoszącymi się do pracowników innych zakładów pracy. Przepisy RODO uzupełniane są w tym zakresie m.in. przepisami Kodeksu pracy czy ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. W tej części rozprawa nie wiąże się bezpośrednio ze specyfiką działalności oświatowej, a omówieniu podlegają pewne generalne problemy przetwarzania i ochrony danych wspólne dla wszystkich pracowników (np. prowadzenie dokumentacji pracowniczej, funkcjonowanie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, badanie trzeźwości). Jednak określająca prawa i obowiązki nauczycieli ustawa – Karta Nauczyciela wyznacza również pewne odmienności w zakresie przetwarzania danych osobowych tej grupy pracowniczej, a Autorka koncentruje się tutaj na problemach związanych z rekrutacją do pracy. Niezwykle istotny jest także poruszony temat publicznego ujawniania danych osobowych nauczycieli jako informacji publicznej; Doktorantka dobrze wskazuje tutaj główne rodzaje danych osobowych, które są przedmiotem wątpliwości i sporów co do ich jawności (wynagrodzenie nauczycieli).

W ostatnim rozdziale Doktorantka powraca do szczegółowych zagadnień związanych z funkcjonowaniem całej szkoły (przedszkola) i ponownie pokazuje rolę przepisów prawa krajowego w obszarze oświaty. Autorka analizuje w nim następne szczególne sytuacje przetwarzania danych osobowych związane z procesami opieki, wychowania i nauczania w szkołach (przedszkolach), ale też samego funkcjonowania jednostek organizacyjnych (monitoring w szkole/przedszkolu). Regulacje powszechnie obowiązujących przepisów prawa schodzą na poziom tak drobiazgowy jak organizacja wycieczek szkolnych, czy przeprowadzanie konkursów szkolnych. W rozprawie słusznie zwraca się uwagę na ich znaczenie, ponieważ nawet jeśli bezpośrednio nie normują kwestii przetwarzania danych osobowych to wywierają na to przetwarzanie istotny wpływ, co kreuje podstawy prawne przetwarzania danych osobowych oraz wymaga oceny z punktu widzenia spełnienia podstawowych zasad określonych w art 5 RODO.

Dlatego też całkowicie uzasadnione jest skoncentrowanie się we wnioskach pracy na przepisach prawa krajowego kształtujących w działalności szkół i przedszkoli tak różne i liczne stosunki związane z przetwarzaniem danych osobowych. Jeszcze raz zaznaczyć trzeba, że w sumie w pracy analizie poddano 101 aktów normatywnych, w większości zawierających się w szeroko rozumianym prawie oświatowym. Z wyjątkiem obszaru zatrudniania

nauczycieli wnioski koncentrują się na ważnych zagadnieniach opieki, wychowania i nauczania w szkołach i przedszkolach, z którymi prawie zawsze związane jest przetwarzanie danych osobowych. Autorka umiejętnie prowadzi czytelnika przez meandry funkcjonowania placówek ukazując skalę i różnorodność sytuacji przetwarzania danych osobowych, tak aby we wnioskach nie tylko potwierdzić wykazanie tezy badawczej, ale także przedstawić konkretne postulaty *de lege ferenda*. Sformułowane we wnioskach postulaty są zawsze precyzyjnie uzasadnione i nastawione przede wszystkim na zmianę treści przepisu lub dodanie nowej prawnej regulacji. Jeżeli pozostaje pewien niedosyt po tej lekturze to dotyczy on niepostawienia pytania, czy w obszarze działalności oświatowej publicznej szkoły (publicznego przedszkola), przynajmniej w niektórych sytuacjach, nie dochodzi do przeregulowania materii dotyczącej przetwarzania danych osobowych. Jako przykład podam wspomniane już kwestie organizacji wycieczek, w przypadku których przepisy wykonawcze do ustawy określają nawet tak drobiazgowo sprawy jak sporządzenie imiennej listy uczniów biorących udział w wycieczce oraz jaka osoba pełniąca funkcję ze strony szkoły podpisuje taką listę. Powiązane z tym jest kolejne pytanie, czy dla części sytuacji przetwarzania danych osobowych wystarczającą podstawą prawną dla publicznej szkoły (publicznego przedszkola) nie może pozostawać generalna klauzula realizowania zadania w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi (art. 5 ust.1 lit e RODO), zamiast bardzo pedantycznie ustanowionych prawnych obowiązków przetwarzania danych osobowych.

III.

Treść ocenianej rozprawy wykazuje zdolność Doktorantki przeprowadzania samodzielnego badania. Dobrze dobiera ona argumentację, czytelnie prowadzi wywód, a sposób jej wnioskowania jest racjonalny. Analiza dotycząca poszczególnych rozwiązań jest klarowna, zawsze nakierunkowana na obszar podlegający badaniu. Co wymaga podkreślenia, Doktorantka opiera swoją analizę na zebranej bogatej literaturze przedmiotu oraz znacznym orzecznictwie sądów. W bibliografii uwzględniono aż 235 publikacje, a źródła uzupełniają materiały urzędowe polskich organów ochrony danych osobowych (GIODO oraz Prezesa UODO) oraz unijnej Grupy Roboczej art. 29 dyrektywy 95/46/WE.

Jedyne zgłoszone przez recenzenta uwagi konstrukcyjne dotyczące zakresu tematów ujętych w rozdziale wprowadzającym oraz wynikających z tego konsekwencji dla dalszego sposobu analizy części zagadnień szczególnych nie obniżają generalnej wysokiej oceny dysertacji.

IV.

Pod względem formalnym praca jest sporządzona bardzo starannie, również od strony edytorskiej. Rozprawa została napisana czytelnym językiem. Doktorantka także dobrze posługuje się językiem prawniczym. Przypisy wykonane zostały sumiennie i starannie. Prawie równie dobrze sporządzone są końcowe wykazy. W wykazach drobne zastrzeżenia można zgłosić do kategorii „Inne źródła”, ponieważ zawarte są tam pozycje (poniżej podane), które powinny znaleźć się w innych kategoriach źródeł umieszczonych na końcu pracy, tj. w:

- aktach normatywnych: pozycje 14. i 15. – decyzje Komisji Europejskiej w sprawie standardowych klauzul umownych oraz pozycje odnoszące się do licznych aktów prawa miejscowego - uchwał organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego (np. poz. 93),

- „Dokumentach Grupy Roboczej art. 29”: pozycja 56. – „Opinia 2/2017 na temat przetwarzania danych osobowych w miejscu pracy (WP 249)” oraz pozycja 103. – „Wytoczne dotyczące przejrzystości na mocy Rozporządzenia 2016/679 (WP 260)”.

Ponadto jeżeli w „Źródłach” została stworzona kategoria „Dokumenty Grupy Roboczej art. 29” to konsekwentnie powinno się także utworzyć kategorię „Dokumenty Europejskiej Rady Ochrony Danych” (tj. instytucji, która zastąpiła Grupę Roboczą art. 29), a w niej dokument „Wytoczne 2/2018 w sprawie wyjątków określonych w art. 49 Rozporządzenia 2016/679”, który aktualnie znajduje się także w części „Inne źródła” (poz. 103).

V.

Przechodząc do całościowej oceny opiniowanej rozprawy doktorskiej raz jeszcze należy podkreślić, że oparta jest ona o prawidłowe konstrukcje teoretyczne i bardzo bogatą bazę źródłową, odwołującą się do licznych przepisów prawa powszechnie obowiązujących. Dowodzi umiejętności Autorki prowadzenia naukowych analiz oraz ich łączenia z pogłębioną refleksją teoretyczną. W mojej ocenie Pani mgr Aleksandra Pyka dała przekonujące dowody zdolności prowadzenia samodzielnego badania, w którym wiąże teoretyczne i praktyczne aspekty stosowania omawianych regulacji. Co nie mniej ważne, Doktorantka wielokrotnie wyprowadza wnioski *de lege ferenda*, które w istotny sposób wpłynąć mogą na modyfikację zasad przetwarzania danych osobowych w oświacie.

Konkluzja końcowa:

Uważam, że rozprawa Pani mgr Aleksandry Pyki pt.: *Prawna ochrony danych osobowych w publicznych szkołach i przedszkolach*, odpowiada w pełni wymaganiom określonym w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478, ze zm.). Mając na uwadze przedstawione powyżej szczegółowe oceny stwierdzam, że rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauki prawne oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, a przedmiotem rozprawy mającej charakter monografii naukowej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

W związku z tym wnoszę o dopuszczenie Pani mgr Aleksander Pyki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Grzegorz Sibiga